

feiten en meningen uit de media- wereld

LUDO DOSOGNE
EN
WIM SCHAMP

Einde 1980 heeft de «Compagnie Luxembourgeoise de Télédiffusion» (beter bekend onder de naam RTL), een optie genomen op zendruimte van een TELECOM-MUNICATIESATELLIET die in 1985 moet gelanceerd worden. Alleen reeds voor deze optie moet R.T.L. 100.000 dollar (\pm 3 miljoen B.Fr.) betalen.

Nauwelijks twee maanden later maakte de Vereniging van Dagbladuitgevers van de Duitse Bondsrepubliek (BDZV) bekend dat er te Luxemburg een nieuwe EUROPESE TELEVISIEMAATSCHAPPIJ werd opgericht om TV-programma's via een satelliet uit te zenden. De nieuwe maatschappij zal een kapitaal hebben van 400 miljoen DM (6 miljard B.Fr.). De R.T.L. zal 51 % van dit kapitaal bezitten, terwijl de andere 49 % voornamelijk in handen zullen zijn van de Westduitse dagbladpers. Om monopolies van de grote krantengroepen te vermijden zullen de dagbladen aandelen kunnen opnemen in verhouding tot hun oplage.

De programma's die vanaf 1985 in drie talen (Duits, Frans en Nederlands) worden uitgezonden, zullen kunnen opgevangen worden via het kabelnet of door parabolische antennes. Wegens het grote ontvangstgebied zullen de programma's een «Europese conceptie» hebben.

Het vrij verrassende initiatief van de Duitse dagbladen stootte reeds op heel wat kritiek en verzet, zowel vanwege Duitse politici als vanwege de twee Duitse televisienetten (die een publiekrechtelijk statuut hebben): ARD en ZDF.

De BRT is niet van plan een TV-KINDERJOURNAAL op antenne te brengen. In Nederland, waar dit journaal wel blijkt aan te slaan, beschikt men over een productieploeg van 6 personen, een regisseur en een speciale adviesraad. Het budget aldaar belooft 1 miljoen gulden. Een dergelijk bedrag zou, volgens Rika De Backer in antwoord op een parlementaire vraag van Wivina De Meester naar de wenselijkheid van zo'n journaal, een te zware druk uitoefenen op het BRT-budget.

Jarenlang werd er nochtans intensief onderzoek verricht naar de wenselijkheid van zo'n journaal. Daaruit bleek dat de jeugd vooral geïnteresseerd is in film. In dalende volgorde gaat de belangstelling verder naar popmuziek, dieren, natuur en milieu, sport, jeugdbeweging, vakantiejobs en werk, weerbericht, ongevallen en rampen, seksuele voorlichting, reizen en toerisme. Die onderwerpen zouden binnen de be-

staande programma's, volgens Rika de Backer, voldoende aan bod komen.

Op de OSCARuitreiking in Hollywood werden 4 Oscars aan de film «ORDINARY PEOPLE» toegekend, nl. voor de beste film, het script (Alvin Sergeant), de beste mannelijke bijrol en de regie van Robert Redford.

Als beste acteur werd Robert de Niro bekroond voor zijn vertolking van de bokser La Motta in «Raging Bull».

Sissy Spacek sleepte de prijs van beste actrice weg voor haar rol van de C&W-zangeres Lauretta Lynn in «Coal Miner's Daughter».

De bokser en de country en westernzangeres waren bovendien zelf bij de uitreiking aanwezig.

De prijs voor de beste mannelijke bijrol ging naar Timothy Hutton, die de zoon speelt in «Ordinary People». Mary Steenburgen werd gelauwerd voor haar bijdrage in «Melvin and Howard». Zij kreeg de prijs voor de beste vrouwelijke bijrol.

Een speciale Oscar werd toegekend aan de 76-jarige Henry Fonda, die nooit zo'n onderscheiding won in de halve eeuw dat hij hoofdrollen speelde.

De Russische film «Moskou gelooft niet in tranen» werd als beste niet-Engelstalige film beschouwd; «Tess» kreeg de prijs voor de beste costumering en de beste artistiek-decoratieve regie en fotografie. «Fame» werd bekroond omwille van de oorspronkelijke muziek en titelsong. «The Empire strikes back» tenslotte behaalde de Oscar voor de speciale effecten.

L'ECHO DE LA BOURSE, de Brusselse beurskrant vierde op 22 mei haar honderdste verjaardag. Tot 1 januari 1882 verscheen de krant slechts tweemaal per week, donderdag en zondag. Sindsdien kwam daar een derde nummer bij tot de krant vanaf november 1888 elke werkdag op de markt kwam. Bovendien kwamen meerdere onderwerpen aan bod, zoals een letterkundige rubriek sinds 1886 en een politieke tribune sinds 1921.

In juli 1980 fuseerde de krant met Agefi-Belgique, een ander beursblad.

L'Echo de la Bourse wordt op ongeveer 30.000 exemplaren verspreid.

Op 22 mei 1981 kregen alle lezers een herdruk van het eerste nummer cadeau.

De GOUDEN PALM van het Festival van Cannes werd dit jaar toegekend aan de film «Man van IJzer» van de Poolse regisseur WAJDA.

Boorman kreeg de prijs van de beste artistieke bijdrage tot de filmkunst. Isabelle Adjani werd tot de beste vrouwelijke vertolkster gekroond voor haar bijdrage in «Quartet» van Ivory en in «Possession» van Zulawki. Als beste mannelijke vertolker werd Ugo Tognazzi aangewezen voor zijn rol in «Tragedie van een belachelijk man» van Bertolucci. «Light Years Away» van Tanner sleepte de speciale prijs van de jury in de wacht.

Nieuw was een «prijs voor de hedendaagse kinema». Ken Loach met «Looks and Smiles», Juliet Berto en Jean-Henri Roger met «Neige» moesten die prijs delen.

Jan Holm kreeg een vertolkingsprijs voor zijn bijdrage aan «Chariots of Fire» van Putnam. «Mephisto» van Istvan Szabo, ten slotte, verwerfde de prijs voor het beste scenario en de prijs van de filmkritiek.

De politieke onvrede met de BRT-NIEUWSVERSLAGGEVING lijkt met de invoering der gastprogramma's niet afgenomen te zijn. Op 4 mei reageerde het CVP-bureau op een interview met SP-voorzitter Van Miert in het TV-nieuws van 27 april, waarin Van Miert het onderwijscongres van de CVP op de korrel nam. Volgens het CVP-bureau 'werd Van Miert op het scherm gebracht om in een bovendien nog valse voorstelling van het CVP-kongres, vooral in verband met het vrij onderwijs, zijn gal te spuwen tegen de CVP. Andere partijvoorzitters werden niet gehoord'. De tekst van het communiqué klaagt verder 'deze ergerlijke politisering van de BRT-berichtgeving aan. Het (CVP-bureau - n.v.d.r.) waarschuwt de kijkers die argeloos deze manipulatie moeten ondergaan, waakzaam te blijven en te reageren. Het bureau overweegt maatregelen die in een eerlijk media-beleid dergelijke agressieve willekeur moeten onmogelijk maken'.

In een vraaggesprek dat het weekblad Spectator hierover had met CVP-voorzitter Tindemans, meent deze laatste dat zijn partij stelselmatig gevisieerd wordt. De CVP stoomt inmiddels een dossier klaar waaruit de partijdige berichtgeving moet blijken. Op de vraag van Spectator of de CVP ondertussen denkt aan een TWEEDE OMROEP, sloot Tindemans een dergelijk tegenwicht niet formeel uit: 'Als men de stijl waarvan we al enkele duidelijke staaltjes hebben, doortrekt, dan kom je fataal tot de conclusie dat

de concurrentie georganiseerd moet worden'.

• Ofschoon de daadwerkelijke uitzending van RECLAMEBOODSCHAPPEN op de NATIONALE OMROEPEN nog niet in het onmiddellijke verschiet ligt, wordt het dossier met de dag lijviger. Nadat ondermeer vakbonden, verbruikersverenigingen en tal van socio-culturele organisaties zich tegen de reeds onder Martens IV genomen regeringsbeslissing uitspraken, stuit het project nu ook op verzet van de DAGBLADUITGEVERS. Meer bepaald zouden de reclamebestedingen die in de toekomst naar radio en TV gaan, het financieel bestaan van menige krant in het gedrang brengen.

De taal van een aantal HOOFDREDACTEUREN, die in deze kwestie de mening vertolken van hun uitgever-broodheer, liegt er niet om. Volgens Leo Siaens van Het Laatste Nieuws kan het invoeren van etherreclame 'leiden tot ontreding van de advertentiemarkt en tot moeilijkheden in de arbeidsintensieve sector van het perswezen'. Manu Ruys (De Standaard) heeft het over 'een innovatie met mogelijk verstrekkende gevolgen'. Ook hij vreest de verschuiving der advertentiebudgetten van de schrijvende pers naar de audio-visuele media: Bepaalde persbedrijven zullen in grote moeilijkheden raken, de tewerkstelling in de sector zal nog meer bedreigd worden en de overheidssteun aan sommige reeds zeer zwakke kranten zal nog moeten worden verhoogd'. KNACK-hoofdredacteur Frans Verleyen vindt er in een scherpe nota ('Gelieve deze regels te lezen als een soort aangetekende brief aan het adres van de regering') geen doekjes om: 'Omroepreclame is zeer schadelijk voor mijn uitgeverij, mijn blad, mijn beroepssector, mijn collega's en het broze informatiesysteem bij ons. Het weze de pers toegestaan, zonder florituren en met opgestroopte hemdsmouwen te zeggen: handen af van mijn vak en mijn levenskansen!'. De Belgische staat ziet er volgens Verleyen maar beter van af 'op zijn eigen bevolking in te rammen met verhuurde zendtijd waarin Japanse auto's of Franse barbecue-roosters als het toppunt van individueel gezinsgeluk worden aangepraat'.

De perscommentatoren, wier vak erin bestaat te polemiseren met elkaar, vormen in deze kwestie een EENSGEZIND BLOK. Voor één keer is Paul Goossens van De Morgen het eens met Jan Veestraeten van de Gazet van Antwerpen en hekelt de kommunistische Drapeau Rouge het regeringsontwerp in dezelfde termen als de bedrijfsvriendelijke Financieel-Economische Tijd.

• In 1980 werden er 29.163 VLAAMSE DAGBLADEN meer verkocht dan in 1979. Dit is een stijging met 1,83 %. De oplage ging in dezelfde periode met 31.877 eenheden omhoog (+ 1,79 %).

Uit deze gegevens, afkomstig van de CIM-controle, blijkt voorts dat in absolute cijfers Het Nieuwsblad het sterkst vooruitging: + 5.183 verkochte exemplaren; in percentage gaat de grootste stip naar De Morgen: + 11,43 % (of een toename van 4.418 verkochte exemplaren).

• De nieuwe directeur-generaal van de BRT-Televisie is Bert HERMANS. Hij volgt Nic Bal op, die ondertussen met pensioen ging. Tot produktieleider van de openbare concerten van BRT 3 werd Raymond Schroyens benoemd. Zijn voorganger was Hendrik Daems.

• Volgens de Raad van Beheer van de BRT ontvangt de RTBF ongeveer 90 % van de opbrengst van het KIJK- EN LUISTERGELD van de franstalige gemeenschap. De BRT daarentegen zou 60 % van het Vlaamse kijk en luistergeld betrekken.

• De overwinning van François Mitterrand in de Franse presidentsverkiezingen heeft de kaarten flink dooreengeschud in het mediabouwsel van de Vijfde Republiek. Hoewel de meest ingrijpende verandering plaatsvond bij de radio en de televisie, bleef ook de geschreven pers niet onaangeroerd. Mitterrand was nauwelijks één dag president of bij L'Express (het weekblad met de grootste oplage in Frankrijk) zat het er bovenarms op. Eigenaar JIMMY GOLDSMITH zette in een woedereactie hoofdredacteur Olivier Todd aan de deur wegens het plaatsen van een cover tussen de twee stemrondes, waaruit - volgens Goldsmith alleszins voorbarig - de nakende afgang van Giscard zou gesuggereerd zijn. Dezelfde dag nog nam directeur Jean-François Revel uit eigen beweging ontslag en met hem stapte zowat het kruim van de redactie op. Onder hen: Max Gallo, Angelo Rinaldi en Jean-François Held. Als enig journalist met naam blijft nu Raymond Aron over, die tot dusver de editoria's van L'Express superviseerde. Goldsmith, die van geen kleintje vervaard is en bekend staat als een intimus van voor-

malig president GISCARD D'ESTAING - hij liet ooit de volledige oplage van zijn inmiddels ter ziele gegaan nieuwsmagazine 'Now' uit de winkels halen omdat een passage uit een artikel kritiek bevatte op Giscard's beleid - bezweert intussen de buitenwacht dat L'Express open blijft staan voor alles wat zich tussen 'gematigd rechts en niet-totalitair links' beweegt. Wel heeft hij genoeg van 'die intellectuelen' die het cultureel gedeelte van zijn blad herschrijven hebben in een 'onverdraagzaam elitair brouwsel'. En de nieuwe machthebbers in Frankrijk waarschuwt hij: 'Zelfs vanuit hun relatief autonome opstelling t.o.v. de KP moeten de socialisten niet denken dat zij de enige volbloed-verdedigers zijn van het liberalisme, waaraan ik in elk geval fundamenteel gehecht blijf'.

Nog stormachtiger ging het eraan toe in het AUDIO-VISUEEL bedrijf, een van de parapadaardjes van het gaullistisch bewind en volgens velen verworpen tot een persoonlijk machtsinstrument in handen van Giscard d'Estaing. Reeds tijdens de verkiezingscampagne regende het klachten van de toen nog linkse oppositie over de wijze waarop de televisiezenders (TF 1, A 2 en FR 3) en Radio-France de diverse kandidaten aan bod lieten komen. Eenmaal Mitterand verkozen was het hek van de dam. Zowat de hele top heeft inmiddels ontslag genomen uit wat rustig kan beschouwd worden als het meest gecentraliseerde en door de staat gepatroneerde omroepapparaat van West-Europa. Bij de vertrekkers bevinden zich o.a. Maurice Ulrich (P.-D.G. van A 2), Claude Contamine (FR 3), Roland Faure (hoofd van de informatie bij France-Inter), Xavier Gouyou-Beauchamps (voorzitter van de financieringsmaatschappij SOFIRAD) en last but not least JEAN-PIERRE ELKABBACH, hoofd van de informatie bij Antenne 2 en het zwarte schaap van de linkse feestvierders op de Place de la Bastille, tijdens de illustere verkiezingsnacht van 10 mei.

Sinds de socialistische triomf in de parlementsverkiezingen anderhalve maand later roffelt het ook bij de zogenaamde PERIFERE ZENDERS (Radio-Monte Carlo, RTL, Europe 1). De oude directeurs - voorzover ze nog niet opgestapt zijn - hebben er af te rekenen met journalistencomités die overal als paddestoelen uit de grond rijzen en een verregaande medezeggenschap eisen in het beheer van de zenders. Het conservatieve dagblad Le Figaro aarzelt in dit verband niet gewag te maken van 'grootscheepse zuiveringen' en ziet het spook van Mei 68 opnieuw opdoemen. Eerste minister PIERRE MAUROY bekijkt het vooralsnog nuchter: 'Wij vragen aan niemand

op te stappen, maar wij vragen evenmin aan iemand te blijven'.

De raad van beheer van de BRT heeft journalist JAN SCHODTS een nieuwe rol toebedacht binnen het omroepinstituut. Sinds 9 juni is Schodts HOOFDREDACTEUR TV-DUIDING (weliswaar ten voorlopige titel) en hij vervangt in deze functie Julien Peeters, die bevorderd (?) werd tot directeur ad interim van de Wereldomroep. Daarmee is een (voorlopig) einde gekomen aan de pendeltocht die Jan Schodts al sinds een jaar aan de Reyerslaan onderneemt en die hem achtereenvolgens van de Wetstraat naar de hoofdredactie van de Wereldomroep bracht en vandaar naar de radio-nieuwsdienst (eveneens als hoofdredacteur). Elke nieuwe overplaatsing ging gepaard met de nodige moeilijkheden en telkens sprak men links en rechts van POLITIEKE MANOEUVERS. Zo is bekend dat Schodts' nieuwste benoeming tot stand kwam op uitdrukkelijk aandringen van de CVP-fractie binnen de raad van beheer. Jan Schodts zelf wijst enig aandeel in gebeurlijke intriges van de hand: 'Politieke broodheren heb ik niet. Het is niet omdat ik de steun van de CVP heb, dat ik een soort CVP-mandataris binnen de BRT zou zijn. Integendeel. Ik ben geen CVP-er. Daar mag geen misverstand over zijn. Ik ben en blijf een politiek onafhankelijk journalist'. Als hoofdredacteur TV-duiding krijgt Jan Schodts de supervisie over de programma's Panorama, Ieder zijn Waarheid/Confrontatie en Terloops.

In de Verenigde Staten maakt de «LOW POWER TELEVISION» (LPTV) een grote opgang. Bij LPTV wordt uitgezonden met een gering vermogen. Dergelijke stations mogen geen andere storen. Op de nog vrije kanalen van de VHF-band bedraagt het maximum vermogen 10 watt; bij UHF is dit 1 Kw. Daarmee wordt nog een comfortzone van 25 km bestreken. De kosten om een dergelijk station de lucht in te krijgen zijn twintig maal minder dan bij de klassieke. Aanvragen voor het «runnen» van een LPTV-station werden door meer dan 4.000 personen en/of bedrijven bij de FCC (Federal Communications Commission) ingediend. Belangstellenden zijn ondermeer de grote «networks» (ABC, NBC, CBS, MBS). Maar ook firma's momenteel tot een regio beperkt, hopen via LPTV-stations zich nationaal te spreiden. Ook religieuze organisaties, zoals ondermeer de American

Christian Television System (ACTS), die op niet minder dan 300 vergunningen aait, zijn in LPTV geïnteresseerd. De stations zelf zouden uit plaatselijke collectes moeten gefinancierd worden, de programma's door het ACTS-network. Ook gespecialiseerde particuliere programmamakers en organisaties als consumentenclubs hopen binnenkort hun boodschap via LPTV uit te dragen. Dat ook bij LPTV de «format» tendens aanwezig is blijkt uit de aanvraag van sommige geïnteresseerden een gespecialiseerd station, zoals een «country & western-TV-unit» op te richten.

Voor de financiering van al die LPTV-stations hoopt men voldoende commerciële spots te kunnen betrekken bij de adverteerders. De FCC maakt het de aspiranten niet te moeilijk. Enerzijds zijn het voor hen stations van tweede rang, anderzijds moet wel toegezien worden op het naleven van de deontologie, die ook voor de HPTV (High Power Television) geldt.

Op 26 juni nam de cabinetsraad een voorstel van minister van PTT, Willockx, aan waarbij het de VRIJE RADIO'S voortaan verboden is uit te zenden buiten een straal van 8 km. De zendapparatuur mag hooguit 100 watt sterk zijn en commerciële reclame blijft verboden. Aan een echte legalisering is men voorlopig niet toe. Daarvoor moeten de deelregeringen en de gemeenschapsraden een decreet goedkeuren dat een aantal socio-culturele normen oplegt aan vrije radio-programma's. (In de Franse Gemeenschap is dat inmiddels gebeurd).

Met deze technische reglementering is de oorlog in de ether, die al geruime tijd woedt tussen vrije, lokale, onafhankelijke en dito radio's, in een nieuwe fase getreden. De VEBE (Vereniging ter Bevrijding van de Ether) lijkt met de ministeriële beslissing best tevreden, maar de VEBORA (Vereniging van Belgische Onafhankelijke Radio's) heeft al aangekondigd het daarbij niet te zullen laten. Deze vereniging, die hoofdzakelijk de Brusselse vrije zenders omarmt, neemt geen vrede met het toegestane zendbereik - Radio Contact bv. zet regelmatig 4.000 watt in - en dreigt ermee commerciële reclame in te brengen vanaf het ogenblik dat de BRT/RTBF hetzelfde doet. Intussen werd een derde belangengroepering opgericht: de UNIE VAN LOKALE EN REGIONALE RADIO'S. De ULRR, voornamelijk franstalig, typeert zichzelf als een neutrale beweging die het midden houdt tussen het 'Militantisme' van de VEBE en de commerciële aspiraties van de VEBORA.

In het schandaal rond de Italiaanse vrijmet-selaarsloge PROPAGANDA DUE (P 2) blijken niet alleen topfiguren uit politieke, militaire en politiekringen verwickeld te zijn; ook bankiers en krantenbazen worden ervan beschuldigd menige intrige via de loge opgezet te hebben. Vooral het grootste en meest vooraanstaande dagblad, de CORRIERE DELLA SERA, zou tot in zijn wortels besmet zijn. Op de ledenlijst van P 2 komen o.a. de eigenaar Angelo Rizzoli en diens directeur-generaal Bruno Tassan Din voor. Hoofdredacteur Franco Di Bella heeft 'om gezondheidsredenen' ontslag genomen en 6 journalisten, allen lid van de loge, hebben zijn voorbeeld gevolgd.

Voorlopig heeft een redactiecomité van de overblijvende journalisten het beheer van de krant overgenomen. Het wachten is nu op een kapitaalsverhoging, want de Corriere kampte de laatste jaren met ernstige financiële verliezen. De man die oorspronkelijk het kapitaal moest toeschieten, de bankier Roberto Calvi, prijkt echter ook op de omstrede namenlijst en vertoeft momenteel in de gevangenis.

Het franstalige weekblad POUR maakt bewogen dagen mee. Op 3 juni veroordeelde rechter Joosten van de Brusselse correctionele rechtbank vier medewerkers van het blad tot 15 dagen VOORWAARDELIJKE GEVANGENISSTRAF wegens 'heling van vertrouwelijke documenten'. De documenten in kwestie betroffen twee Interpol-telexen, waaruit een nauwe samenwerking moest blijken tussen de Interpol-afdelingen uit Brussel en Wiesbaden (West-Duitsland) bij het opsporen van politiek verdachte individuen, een praktijk die door de Interpol-conventie verboden is. De uitspraak van de Brusselse rechter stuitte op een unanieme verontwaardiging in de Belgische pers. Getuige de kop van een editoriaal in La Libre Belgique: 'Persvrijheid in België in gevaar!'. Het was sinds 1870 niet meer gebeurd dat een krant om dergelijke reden veroordeeld werd.

Een maand later zou POUR door een veel ergere ramp geteisterd worden. In de nacht van 5 juli gingen de gebouwen aan de rue de la Concorde te Brussel IN DE VLAMMEN OP. Het onderzoek wees 13 brandhaarden uit vanwaar het vuur aangestoken was. Naar de brandstichters heeft men vooralsnog het zoeken. Daarmee werd een lelijke streep getrokken door het project van POUR om in de herfst van dit jaar met de uitgave van een DAGBLAD te starten. Enkele dagen

voor de brand waren met het oog hierop gloednieuwe ordinateuren, ten belope van ettelijke miljoenen, aangekocht.

POUR blijft echter vastbesloten met haar plannen door te gaan. In de inmiddels opgerichte raad van beheer die de nieuwe krant financieel moet runnen, zetelen naast leden van de huidige redactie o.a. geschiedschrijver Marcel Liebman, FDF-senator Serge Moureaux en de Brusselse communicatiewetenschapper José Nobre-Correia. Via het uitschrijven van 2.000 aandelen ter waarde van elk 6.000 F, 10 miljoen F overheidssteun en een dagelijkse verspreiding van 17.000 nummers (abonneementen inbegrepen) hoopt men het project ruimschoots te kunnen financieren.

ADVERTEREN IN DIT NUMMER

Gemeentekrediet	2
Het belang van Limburg	7
Standaard Boekhandel	10
Van Loghum	38